

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za pouzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRRTNI VESTNIK“

izhaja tedensko in sicer vsak
petek ter stane:

celoletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka . . Din 1—

Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih
zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 4. marca 1932.

Štev. 10.

Opozorilo cenj. naročnikom!

Današnji številki našega glasila smo priložili poštne položnice in prosimo vse cenj. naročnike, da se jih poslužijo. Da nam bode mogoče list obdržati na tej višini in da bo omogočeno redno izdajanje lista, je dolžnost vseh, da nas podpro s točnim plačevanjem naročnine. Prosim pa ob tej priliki vse cenjene čitatelje in naročnike, da pridobivajo nove naročnike!

UPRAVNIŠTVO.

Resno razmišljanje!

Že nekaj let sem praznuje obrtništvo dravske banovine svoj obrtniški dan na praznik sv. Jožefa, 19. marca. Ta običaj je lep in se je doslej izkazal za uspešnega. Namen obrtniškega praznika je povzdigniti med obrtniški vrstami čut do stanovskih organizacij, utrditi stanovsko zavest, dvigniti stanovsko solidarnost, poglobiti vero v boljšo bodočnost obrtniškega stanu, ublažiti medsebojna nespozumljenja, zanesti med obrtniške vrste ljubezen do obrtniškega naraščaja, pri tem pa vkoreniniti ljubezen do mojstrov in smotreno pojmovanje svojega poklica in ojačiti med obrtništvom nacionalno misel in ljubezen do naroda in države, napram javnosti pa pokazati veliko voljo obrtništva do udeleževanja in sodelovanja v javnih korporacijah in ustanovah.

V tem pravcu naj bi se praznoval tudi letošnji obrtniški dan, ki naj bi prinesel ublažitev neznosnega stanja zadnjega časa med obrtniški vrstami. V zadnjih dveh letih je nastal med obrtniki v vsej državi pokret glede sistema zbornic. Tak pokret sam na sebi ni škodljiv, dokler se giblje v pravih mejah. Nikdar ni mogoče spraviti vseh misli pod en klobuk; nasprotnost so obstojala in bodo obstojala, dokler bo živel človeški rod. Pa vendar se da vsako prepričanje zastopati in vsak pokret izvesti na dostojen način.

Obrtništvo je z veseljem pozdravilo čin našega vladarja dne 6. januarja 1929, ki je z enim zamahom odstranil bivše politične stranke. Zakaj? Ker je obrtništvo prav tako kot vladar čutilo škodljivo delo bivših strank, njih razdiralno tekmovalstvo na škodo naroda in države. V korist strank so vodstva teh pozabljala koristi naroda in države. Iz strankarske zagrizenosti so zanašala prepire in sovraštvo med narod, hujskala pleme na pleme, stan na stan, eno pokrajino na drugo; njihovo grdo delo se ni ustavilo niti pri družini, v katero so zasajala sovraštvo in razdor. Ako je obrtništvo takratni čin našega vladarja pozdravljalo, je bilo prav gotovo prepričano, da je bilo to stališče pravo. S svojim soglasjem je hotelo pokazati, da hoče tudi ono hoditi pota, ki so dostojna in zmožna dovesti do zgraditve močnega gospodarskega in nacionalnega sožitja v državi. Če so se duhovi pomirili in če so strankarske gonje prenehale, mar naj bo sedaj obrtništvo dedič vseh

onih grdobij ki so jih te stranke zagraševale?

Rekli smo, da je vsak pokret pravilen, dokler je stvaren in dostojen. Ni pa stvarno in dostojno, ako se hoče katerikoli prepričanje podpreti s kričanjem, še manj pa z blatenjem. Vsako prepričanje mora biti utemeljeno le s stvarnimi dokazi, dokazi, ki ne žalijo ne osebe in ne skupine. Naj so prav obrtniki pozabili vodilno misel 6. januarja ali pa se niso ničesar naučili? To ni mogoče verjeti in želja vseh dobro mislečih obrtnikov je, da se ta spor konča s spravo, odkritosrčno in pošteno. Nikomur

ni treba odstopati od svojega prepričanja za to ali ono smer, dokler ni prepričan, vendar se mora stvar obravnavati na način, ki je znošen in dostojen. Na občnem zboru Zveze obrtnih društev dravske banovine v Celju leta 1931 je izrekel g. Lazarevič iz Beograda, ki je pobornik pokreta za ločene zbornice, sledeče besede: »Tovariši! Obravnavajte stališče ločenih ali skupnih zbornic trezno in preudarno in boste ga rešili na ta ali oni način, pazite pa pri tem na vaše organizacije, ki ste jih težko zgradili. Te so za vas več vredne kakor zbornice.« To so bile zlate besede, ki bi jih morali upoštevati pri količjak treznem preudarku.

Iz teh vidikov je želeli, da bi se letošnji obrtniški praznik vršil v znamenju sprave, prijateljstva, tovarištva in sloge. Le en dan naj pozabi obrtništvo na dosedanje spore; ta dan lahko prinese veliko!

Pokažimo javnosti, da nas napačno sodi, da smo zreli in preudarni možje, ki imamo sicer različna mnenja v pogledu te ali one stvari, a smo vendar eno telo in ena duša, kadar gre za skupne cilje in koristi!

Skrb in brige Zbornice za TOI po obrtnem odseku za obrtniški dobrobit

(Važna seja obrtnega odseka Zbornice za TOI. — Obrtni odsek za zaščito obrtništva. — Vprašanje obrtnega zakona. Borba proti Bat'i.)

V torek, dne 1. marca t. l. se je vršila važna seja obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Seji je predsedoval odsekov načelnik in zbornični podpredsednik gospod Engelbert Franchetti ob polnoštevilni udeležbi odsekovih članov iz vseh krajev dravske banovine.

Na dnevnem redu je bilo poročilo o važnejših akcijah in delu zbornice, razne obrtniške zadeve in prošnje, obrtni zakon in pravilniki, vprašanja reorganizacije zadrug in ustanovitve okrožnih odborov ter samostojni predlogi poedinih članov osobito z ozirom na potrebe obrtništva iz njihovega okoliša.

Po uvodnih besedah in pozdravu predsedujočega je podal poročilo o prvi točki dnevnega reda obrtni referent g. dr. Pretnar. Vršila se je nato razprava o vprašanju socialnega zavarovanja delavstva, pri čemer je odsek zavzel odločno stališče za avtonomijo okrožnih uradov ter proti temu, da se uvajajo poleg že itak neznosnih dosedanjih bremen še nova z uvedbo polodstotnega pribitka k prispevkom za bolniško zavarovanje, katerega efekt bo za dravsko banovino nova obremenitev okroglo 3 in pol milijona dinarjev.

Glede uredb k novemu obrtnemu zakonu je obrtni odsek odobril predloge ministrstvu trgovine in industrije, nanašajoče se na preureditev nekaterih obrtnih strokov po novem obrtnem zakonu, osobito z ozirom na pritožbe sedlarjev, knjigovezov, tapetnikov, trgovskih vrtnarjev, brivcev in frizerjev, graditeljev mlinov (mlinostavcev), mesarjev, slikarjev in pozlatarejev, tiskarnarjev, gradbenih strokov, elektrotehnikov in fotografov. Odsek je zavzel tudi stališče, da naj se z uveljavljanjem obrtnega zakona ne odlaga; pravilniki, odnosno izvršilne uredbe pa naj se vsaj za najkrajši

čas dajo na vpogled in izjavo zbornicam.

Pomanjkljivosti obrtnega zakona naj se čim prej popravijo s posebno novelo. Tozadevne predloge je zbornica deloma že zbrala, deloma jih bodo prizadete obrtniške organizacije zbornici še predložile. Zbornica izda poedinim obrtniškim organizacijam navodila glede najnujnejših ukrepov, potrebnih v interesu poedinih obrtnikov, čim stopi zakon v veljavo.

Zbornični član g. Jakob Zadravec je poročal o težki borbi zbornice za izboljšanje obupnega položaja nekaterih strokov, osobito pekarskega obrta. Pridržava se sicer zanimanje in trud merodajnih faktorjev za napredek obrtništva. Pa pa bo v resnici mogoče edinole, če bodo pristojna oblastva z najenergичnejšimi ukrepi nastopila proti nelegalni konkurenci malemu in gospodarsko šibkemu obrtniku in če bodo pokazala še večje razumevanje za upravičene zahteve in nujne gospodarske potrebe obrtništva.

G. Josip Ambrožič je opozarjal, kako zle posledice rodi opozarjanje oblastev pri županstvih, da sme obrtnik zaslužiti do 25 odstotkov. Znano je, da ne zasluži niti dva do tri odstotke in da so obrtniki živilskih potrebščin kaznovani že, če gredo preko 5 ali 10 odstotkov. Z omenjenimi opozoritvami pa se zavaja javnost v napačno mnenje, da obrtnik zasluži najmanj 25 odstotkov in da gre za oduševstvo.

Veliko pozornost je vzbudila spomenica čevlarskega obrtništva proti Bačinim popraviljalnicam in ustanovitvi Bačine tovarne za čevlje, o kateri je poročal zbornični član, čevlarski mojster g. Štefan Litrop. Ugotovilo se je, da je položaj čevlarskega obrtništva obupen. Uvoz čevljev se je po količini napram letu 1928. podvojil ter znaša po vrednosti 41.200.000 Din. Začudenje pa vzbuja dejstvo, da češkoslovaška statistika kaže, da je vrednost uvoženih čevljev iz Češkoslovaške v našo državo znašala

123.200.000 Din, torej trikrat toliko, kakor kaže naša statistika. Priznamo sicer, da so možne celo znatne difference pri uvozni statistiki poedinih držav. Toda v tem primeru gre vendarle za preveliko razliko. Kako so prišli vsi ti čevlji v našo državo?

Po obširni debati se je na predlog g. Josipa Rebeke odobrilo poročilo g. Litropa ter sklenilo, da zbornica pokrene ponovne korake za zaščito čevlarskega obrtništva in da se izvrše vse priprave za sklicanje velikega manifestacijskega zbora čevlarskega obrtništva, čevlarske in usnjarske industrije in trgovine v Celje na nedeljo 13. marca, pri čemer naj bi po možnosti prisostvovali tudi delegati interesentov iz drugih krajev države.

Ugotovilo se je nadalje, da se je vršilo dosedaj po 8. novembru 1931, kar je stopil v veljavo obrtni zakon, 77 občnih zborov rokodelskih obrtnih zadrug, na katere je bila povabljen tudi zbornica ter je nanje po možnosti tudi poslala svoje zastopnike. Glede vprašanja zbornic se je dosedaj izjavilo na teh zborih 63 zadrug za skupne zbornice, 6 zadrug za ločene zbornice, 8 zadrug pa o stvari ni sklepalo. Obrtni odsek smatra v teh rezultatih obenem tudi izraz zupanja obrtništva v svojo skupno zbornico, kar bo pripomoglo, da bo mogla zbornica še uspešneje zastopati interese slovenskega obrtništva na navedenih mestih.

Glede vprašanja okrožnih odborov obrtnih zadrug v dravski banovini se je ugotovilo sedanjí položaj in razpoloženje obrtništva. Dasi bi bilo v interesu čnejšega poslovanja teh institucij, kakor tudi krepkejšega dela, da bi bila za dravsko banovino samo dva okrožna odbora, ki naj bi nadomestila dosedanje zveze obrtnih zadrug, je obrtni odsek vendarle sklenil, da bo upošteval dejanski položaj in tudi drugačne predloge obrtništva, pri čemer bo seveda polagal glavno važnost na medsebojni sporazum interesiranih okolišev.

Na seji so se razpravljale še številne dispenzne prošnje in obrtnopravne izjave ter predlogi poedinih članov gg. Golčarja, Bureša, Vrečarja, Volka, Oseta, Holyja, Briclja, Hohnjeca, Kavčiča, Česarka in Krapeža.

Vsem obrtnim društvom!

Podpisana Zveza obrtnih društev dravske banovine v Celju poziva vsa Obrtna društva v dravski banovini, da praznujejo obrtniški praznik dne 19. marca na ta način, da skličejo obrtniška zborovanja ali sestanke, na katerih naj se razpravlja o obrtniških organizacijah, obrtniškem tisku, stanovski zavesti itd. Zlasti naj porabijo obrtniške organizacije ta dan za dan sprave in solidarnosti. Vsa društva naj kolikor mogoče izvršijo sestanke z domačimi govorniki in vporabijo po možnosti načrt govora, ki smo jih razposlali lansko leto. Le ona društva, ki bi priredila večja zborovanja, naj nam to nemudoma javijo z željo za govornika, katerega jim bomo po možnosti poslali.

Nobenega društva, in kjer teh ni, zadruge naj ne bo, ki ne bi priredila na ta dan zborovanja ali sestanka. Vse prireditve naj se javijo pozneje Obrtnemu Vestniku, da jih objavi.

Z zvezinim pozdravom

Zveza obrtnih društev dravske banovine v Celju

Jakob Volk :

Obrtniška socijalna oskrba

Priobčujemo spodnji članek, dasi se ne strinjamo povsem z naziranjem pisca, vendar pa pripomnimo, da nas prav veselijo slišati razna mnenja. Končno stališče k vprašanju obligatornega obrtniškega zavarovanja bo uredništvo že zavzelo v pravem času.

Uredništvo.

Splošni želji obrtništva po zavarovanju za obolenje, nezgodo in starostno oskrbo je po novem obrtnem zakonu ugodeno in uzakonjeno ter se ima najpogostejše v dveh letih pričeti izvajati.

Treba si je biti na jasnem, kako naj bo to zavarovanje, da bo v skladu z našo plačilno zmoglostjo in bo prilagodeno sedanjim prilikam in največ šibkemu pešezelskemu obrtništvu. Da ne bomo v trenutku, ko bo treba postaviti predloge za pravilnik, begali z raznimi neenotnimi predlogi in izjavami, zato naj se to vprašanje že sedaj v našem časopisu javno razčisti. Oni, ki jim je za dobrobit celokupnega obrtništva, naj povedo svoje naziranje. V takih razpravah bomo prišli do marsikatero dobre misli, ki se bo lahko porabila v prid nas vseh.

Ker živim 40 let v tesni zvezi našega podeželskega obrtništva in so mi razmere natančno poznane glede zaposlitve in gmotnega stanja, si dovoljujem podati svoje mišljenje, ki naj se vzame v kritiko, v kolikor se z mojimi nazori ne strinjate. Tudi na ono kritiko nekaj obrtnikov, ki smatrajo, da ne rabijo socijalne oskrbe, že v naprej povem, da je sreča opoteča, da pri vsakih vratih čaka beraška palica in da še ni vseh dnevoov konec.

Niti 5 % podeželskega obrtništva se ne sme šteti med one srečne, ki jim obrt cvete in da je njih gmotni položaj rožnat.

Povprečni dnevni zaslužek ogromne večine se suče od 20 do 40 Din. Od tega mora živeti in plačevati davke in socijalne obveznosti. Dve tretjini obrtnikov delata v obrti le sami, ena tretjina pa po večini zaposli samo po enega vajenca, le redki so tisti, ki poleg vajenca zaposlijo še pomočnika.

To se mi je zdelo potrebno omeniti, da se vemo pri našem socijalnem skrbstvu prav ozirati.

Našim razmeram bo treba uvesti vsaj tri ali štiri razrede, v katere naj se uvrstijo po svoji plačilni zmoglosti:

v I. razred z zaslužkom do 20 Din; v II. razred z zaslužkom do 40 Din; v III. razred z zaslužkom do 80 Din; v IV. razred za mesta morda do 120 Din; višjih vsot ni priporočati.

Razred bi se določil po obsegu in zaposlitvi nastavljenec (delojemalcev) in plačilu.

Ker bi se z ozirom na višje podpore v višjem razredu za njih dosego lahko zgodilo, da bi oni, ki bi slutili, da bodo podpore skoro začeli rabiti, hoteli zvišati, bi to le odbor mogel dovoliti proti

primernemu doplačilu. Kdor pa je svoj obrat spravil v višji razred, mora to takoj prijaviti odboru, da ga uvrsti drugam. Tudi tedaj, če je obrat padel in ne more plačati prispevkov za višji razred, je treba javiti.

Po mojem nemerodajnem mnenju bi bili našim prilikam primerni prispevki: za I. razred mesečno 5 Din, za II. razred mesečno 10 Din; za III. razred mesečno 20 Din; za IV. razred mesečno 40 dinarjev.

Tako ugotovljene prispevke bi vsak lahko zmogel za socijalno oskrbo. Prispevke naj bi zadruga pobrale z združeno članarino in izterjale potom oblasti, če bi to prostovoljno ne šlo, da ne nastanejo dragi upravni stroški.

Kakšna bi morala biti naša oskrba s temi malenkostnimi prispevki?

Kakor je splošno znano, se vsaka taka socijalna oskrba, ki nudi več kakor je zavarovanec sam pridobiten — zlorablja.

Znano nam je, da si članstvo ne želi, da mora ravno k uradovemu zdravniku. Izrablja ga le zaradi hranarine, drugega zdravnika pa plačuje iz svojega denarja. Tako gredo tudi dvojna zdravila in se meče denar stran.

Zato naj bi bila naša oskrba urejena tako, da nudimo podporo le v gotovini, toliko kakor je zavarovanec pridobiten in uvrščen v razred.

Le pri nezgodah, kužnih in težkih obolenjih, kjer so potrebne operacije, naj bi se nudila 6-tedenska oskrba v bolnici in to le onim, ki bi sami teh stroškov ne zmogli, drugače pa se tudi za ta čas rodbini plačuje določena podpora. Vsaka druga dajatev članu ali svojem je izključena in nemogoča.

Zloraba naj se sodnijsko kaznuje, podpora pa zapleni. Obtožiti je tudi vse sokrivce, ker le tedaj lahko vsak računa, da bo v potrebi tudi v redu dobil to, kar mu gre.

Ker se navaden »maček« pozdravi že v nekaj dneh, se začne podpora za obolenje šele, ko preteče 5 dni in traja dalje.

Podpora, ki je določena, se plačuje od začetka obolenja do končnega zdravljenja in to v vseh slučajih, naj bo obolenje, nezgoda ali onemoglost, in to v enakem znesku kakor je zavarovanec celoten zaslužek, ki služi za podlago prispevka.

Če postane zavarovanec delni invalid ali za delo deloma oslabi, da je manj pridobiten, mu določi komisija rento, ki se mu mesečno izplačuje. V ponovnem obolenju se mu izplača še toliko razliko, da je prvotno določena podpora dosežena, ki tudi ostane osigurana svojem.

Če nastopi smrt zavarovanca, se svojem izplača pogrebna v 40-kratnem znesku dnevnega zaslužka. N. pr.: pri dnevnem zaslužku 40 Din bi znašali pogrebni stroški 1600 Din.

Vdovi zavarovanca se plačuje polovica določene podpore, če ni otrok, dokler živi. Če se pa ponovno poroči, pa se s tem ukine.

Če so otroci, se plačuje druga polovica tudi do dobe, da postane zadnji otrok tega zakona star 14 let.

Ker moramo sprejeti v zavarovanje vse obrtništvo brez razlike starosti, je treba tudi voditi riziko starostne oskrbe. Razumljivo pa je, da članstvo uvideva koristi in ne skuša za vsako malenkost jih izrabljati.

Riziko obolenja in dajatev je vsekar gotovo za dve tretjini manjši, kakor pri delavskem zavarovanju in le s skrajnim varčevanjem ga je mogoče izvesti.

Vzemimo primer: 1000 članov I. razreda z 20 Din bi plačalo letno 60.000 Din. Temu nasproti znašajo neizogibni stroški:

1. Podpora za obolenja	14.600 Din
2. Star. oskrba 5 članov	36.500 »
3. Za dve pogrebnini	1.600 »
4. Bolnice predvidoma	2.000 »
5. Upravni stroški	1.500 »
6. 5% prispevek, fond rente	3.000 »
7. Razno	500 »

Skupaj 59.700 Din

Te številke nam kažejo, kako skromni moramo biti, pa tudi na te se ne sme vzeti strup. Odvisno bo od nas samih, kako bomo plačevali. Številke drugih razredov se pač obojestransko povečajo, v bistvu pa ne spremenijo drugega kakor to, da se riziko dajatev zmanjša zaradi boljše gmotnega položaja napram šibkim iz I. razreda.

Tovariši, na dan z vašimi nasveti!

Nabava domačih žarnic

Po točki 4. čl. 105. pravilnika za izvrševanje zakona o državni trošarini obične ne plačujejo državne trošarine na žarnice, namenjene mestni razsvetljavi, če se žarnice nabavijo neposredno iz inozemstva ali pa iz domačih tvornic za žarnice.

Ker je v kraljevini Jugoslaviji zgrajena tvornica za žarnice, je davčni oddelek finančnega ministrstva predpisal postopek za nabavo žarnic po občinah brez plačila trošarine za razsvetljavo mest. Ta postopek za nabavo žarnic je razposlal finančnim direktorjem, ki ga bodo sporočile oddelkom finančne kontrole in občinam.

Občina, ki bi si rada nabavila žarnice za razsvetljavo mesta od domače tovarne, naj naroči te žarnice direktno pri domači tovarni in naj v naročilnici navede, da bo žarnice rabila samo za razsvetljavo mesta. Kontrolni organ v tovarni žarnic bo dovolil določeno število žarnic brez plačila trošarine in bo o tem takoj obvestil oddelke finančne kontrole, ki je pristojen za občino, ki si je žarnice nabavila.

Oddelke finančne kontrole si bo zabeležil te žarnice in bo vršil strogo nadzorstvo nad njih uporabo. Te žarnice ne bodo opremljene s trošarinskim trakom, pri prevozu pa bo na kolku označeno, da je to blago prosto trošarine in namenjeno občinski uporabi.

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije A. D. Beograd

sklicuje za nedeljo 3. aprila 1932. leta ob 9. uri predpoldne v Beogradu, v dvorani Nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev, Beograd, Poenkareova ul. št. 21, peti redni zbor delničarjev z naslednjim dnevnim redom:

1. Izvolitev zapisnikarja, treh skrutinatorjev in treh overovateljev zapisnika zbora.

2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in predložitev bilance za leto 1931.

3. Poročilo nadzorstvenega odbora za leto 1931.

4. Odobritev bilance in delovanja upravnega in nadzorstvenega odbora za leto 1931.

5. Predlog glede uporabe čistega dobička.

6. Izžrebanje petih članov upravnega odbora in dveh članov poslovnega odbora glavne podružnice v Zagrebu.

7. Reševanje eventuelnih predlogov v zmislu čl. 28 bančnih pravil.

Delničarji, ki žele prisostvovati temu zboru, so dolžni deponirati svoje delnice najmanj sedem dni pred določenim dnem za zbor v zmislu čl. 24. bančnih pravil in to na blagajni Centrale Zanatske banke kraljevine Jugoslavije a. d., Beograd, Pašićeva ul. št. 8, ali na blagajnah Glavne podružnice v Zagrebu, Frankopanska ul. št. 5a, podružnice v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31 in podružnice v Sarajevu, Sime Milutinovića št. 2.

Obenem se opozarja delničarje Zanatske banke kraljevine Jugoslavije a. d., da jim ni treba svojih delnic za udeležbo na zboru delničarjev dne 3. aprila 1932 deponirati osebno, temveč jih lahko pošljejo tudi po pošti bodisi Centrali, bodisi Glavni podružnici v Zagrebu ali podružnicam v Ljubljani in Sarajevu ter bodo v zameno za te prejeli potrebne vstopnice za zbor v zmislu čl. 24 bančnih pravil. V izogib stroškom lahko pošljejo vsi oni delničarji iz enega kraja, ki žele prisostvovati osebno, ali biti po svojih pooblaščenih zastopani na zboru, svoje delnice skupno v enem ovoj, vendar v vsakem slučaju morajo prejeti Centrala ali Glavna podružnica ter podružnici v Ljubljani in Sarajevu, delnice vsaj sedem dni pred zborom delničarjev. **Upravni odbor.**

V poduk

R. B.:

Pojem in svrha države

Država je organizacija ljudi na gotovem delu zemeljske površine. Po svojem ustroju se razlikuje od drugih organizacij v tem, da ima neomejeno oblast (suverenost), katere nima nobena druga organizacija.

Elementi, ki tvorijo državo so trojni:

1. **Zemlja (teritorij)** je prav za prav telo države, ki je važno za razvoj države ravno tako kot narod sam. Vsi deli teritorija pa niso enako važni za državo; v njem se nahajajo vitalne oblike (glavna mesta, glavne prometne žile, obale itd.) brez katerih država ali ne more živeti ali pa je po svojem razvoju ovirana in odvisna od tujcev. Med teritorijem in narodom obstojajo zveze, ki so iz generacije v generacijo s kulturnim in materialnim delom medsebojno vezane. Narod sam ne raste iz zemlje, temveč je z njo spojen, in to se dogaja posebno v njih krajih, kjer tvori teritorij države posebno individualnost ali naravno celoto (naravne meje, enakomerna harmonija med vodovjem, gorovjem, polji, gozdovi, livadami itd.). Tako naravno področje in geografska individualnost tvorita osnovo za autarkijo (samopridobitev dobrin), ki vodi do neodvisnega gospodarskega življenja; taka gospodarska nezavisnost ima v svoji notranjosti značaj geografske individualnosti, ki jo ščitita proti zunanjim vplivom politična moč in naravne meje. Narava sama nudi

okvir in surovo materijo, ki jo mora narod sam urediti in organizirati. Državni prostor ne obsega samo zemeljske površine temveč tudi prostor nad njo (ozračje in prostor v njej, zemeljske plasti).

2. **Narod**, ki ga tvorijo v političnem oziru vsi oni ljudje, ki živijo v državni edinici. On je subjekt državne oblasti, kajti vse uredbe in zakone ustvarja on, istočasno pa je tudi objekt državne oblasti, ker vse uredbe, ki se v državi tvorijo, gredo v njegovo korist. V naravnem ali navadnem pogledu predstavlja narod ljudsko maso, v kateri so brez ozira na raso združeni ljudje istege jezika in istih kulturnih osebnosti. Torej je narod svojevrstno društvo, osnovano na jezikovni in kulturni sorodnosti svojih članov. Pri tej društveni grupaciji pa razlikujemo aktivne in pasivne člane. Prvi so ne samo nositelji temveč tudi širitelji narodno kulturnih elementov, kakor tudi posredovalci v razvoju naroda, dočim so drugi več ali manj v kulturnem ustvarjanju in razvoju skupnih elementov samo prostor in podlaga za ustvarjanje genijev in posredovalcev njihovih oblik.

Vsak narod sodimo po njegovem kulturnem dviganju oz. razširjenju. V moderni nacionalni državi stoji ves narod v mnogo ožji zvezi z državo samo, kakor pa v onih državah, ki nimajo nacionalne podlage.

Med državo in narodom obstoja trdna duševna zveza, kajti država je nositeljica in čuvarka narodnih idealov in osebnosti. Svojo kulturno misijo izvršuje tako, da samonikle narodove elemente čuva ter jih ureja v harmoniji z inozemskimi kulturnimi elementi.

3. **Teritorij**, ta je prav za prav nekakšno poslopje, v katerem se ustvarja narodovo življenje in razvoj. Pod kakšnimi pogoji se bo to vršilo, je odvisno od organizacije same. Ta prihaja od izraza v oblasti sami in pa v gospodarski in socijalni politiki.

Oblast, ki prihaja od njene suverenosti in to napram tuzemstvu in napram inozemstvu. V tuzemstvu lahko podeli svojo voljo vsaki drugi organizaciji. Nji so podvrženi tudi vsi prebivalci države, živčiji v inozemstvu ali v državi sami. Od tega pa so izvzeta poslastišta, ki uživajo pravo eksteritorialnosti.

Na zunaj pa obstoja suverenost države v tem, da lahko država v svoji notranjosti ureja posle po svoji volji, medtem ko ji druga država ne more v tem prav nič ukazovati. Oblast pa je tudi jedro v kulturnem oziru države in se z njim ustvarja pravo, podeljuje svobodo in enakost v izvrševanju dolžnosti državljanov in ublažuje razredne boje.

V **gospodarski politiki** pa je dolžnost države, da skrbi za materialni dobiček državljanov in da je radi tega pozorna na gibanje produkcije in kapitala med državami, da to lahko izkoristi v dobrobit svojih državljanov. Posebno pa mora svojo gospodarsko politiko pri mednarodni izmenjavi dobrin tako urediti, da bo pri izvozu in uvozu plačilna bilanca aktivna.

Država se v svoji notranjosti naslanja na družbo in na sile, ki se ustvarjajo iz različnih interesnih sfer. Država pa ima tudi v svoji notranjosti po razdelitvi dela in kulturnega razvoja različne razrede (industrijo, delavstvo, agrarstvo itd.), ki vodijo medsebojno

ustavno borbo, da pridejo v državi do moči, da bi mogli na podlagi nje pri sestavljanju zakona realizirati svoje politične težnje. V tej medsebojni borbi društev se prav za prav izločuje vitaliteta države. Stranka, ki je na krmilu, ne sme nikdar izgubiti iz svojega vida, da je ona sama na čelu družbe in pa da osebne interese vpelje vedno v sklad z interesi skupnosti.

Države se dele v velike (velesile) in male. Veliko število prebivalcev še ne tvori velesile (Kitajska) in ravnotako tudi še ne velik teritorij (Kitajska, Brazilija, Argentina), po teh primerih pač velesila ni matematični ampak dinamični pojem. Poleg velike površine in velikega števila prebivalstva mora imeti država veliko notranjo silo, ravnotako mora biti v svojem kulturnem oziru na višji stopnji od drugih in poleg tega mora imeti velesila samostojno in močno voljo.

Volja pride do izraza pri tem, da stremi država-velesila za razširjenjem in ekspanzijo. Pri vsakem mednarodnem vprašanju mora ona zavzeti svoje stališče, a poleg tega mora gledati, da dobi moč v političnem, kulturnem in gospodarskem formiranju človeštva.

Male države nimajo te moči, ker pa tudi ni vsaka poslednja beseda v zgovorini sila nego kultura, so ravnotako male države vršile (Feničani, Grška) in še danes vrše (Belgija, Norveška itd.) velike funkcije v kulturnem razvoju človeštva.

Male države so pod pokroviteljstvom velikih. Nad obema pa stoji človeštvo, ki se poslužuje ravnotako malih kakor tudi veledržav za kulturni razvoj človeštva.

Statistični oddelček O. U. Z. D.
(Šef Ivo Lah):

Razvoj gospodarske krize v Jugoslaviji

Razvoj krize se vidi mnogo lepše, ako eliminiramo sezonske vplive. To se zgodi lahko med drugim tudi na ta način, da izračunamo letne razlike v posameznih mesecih n. pr. stanje 1930 manj stanje 1929, oziroma stanje 1931 manj stanje 1930.

Slika 1. predstavlja letne razlike članstva. Napredovanje krize ni homogeno, ampak valovito. V sredini leta 1931. se je kriza celo nekoliko zboljšala. Od avgusta 1931 pa kriza rapidno napreduje.

Slika 2. predstavlja letne razlike odstotka moških zavarovancev. Tekom krize se moški delavci relativno mnogo bolj odpuščajo nego ženski delavci. Padanje odstotka moških zavarovancev je posebno izrazito ob poostritvi gospodarske krize, t. j. od avgusta 1931 dalje. Vzrok temu pojavu bo najbrže okolnost, da je žensko delo cenejše od moškega.

Slika 3. predstavlja letne razlike povprečne delavske dnevne zavarovane mezde (povprečnega dnevnega delavskega zaslužka). Delavske plače nazadujejo skoraj linearno t. j. enakomerno.

Slika 4. predstavlja letne razlike celokupne dnevne zavarovane mezde. Po

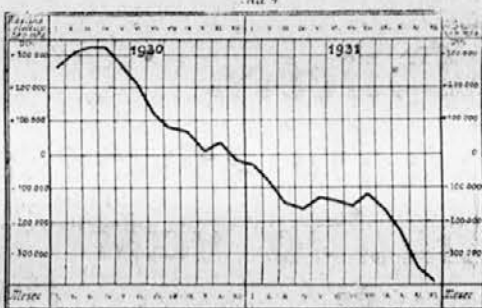
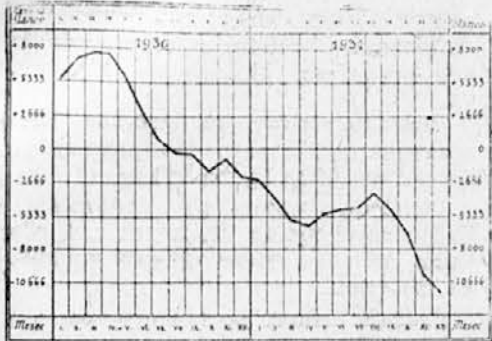
svoji obliki tvori ta grafikon nekako sredino med sliko 1. in sliko 3., ker je celokupna zavarovana mezda produkt iz števila zavarovancev in povprečne zavarovane mezde. Hitreje padanje celokupne zavarovane mezde od avgusta 1931 dalje povzroča poostritev krize v socialnem zavarovanju, kar ima za posledico zvišanje prispevnega tarifa in znižanje podpor od decembra 1931 dalje.

Od ostalih zanimivosti gospodarske krize pripomnimo samo še, da nazadujejo v prvi vrsti one industrijske panoge, katere producirajo eksistenčne dobrine. Industrije, ki producirajo kulturne in luksuzne dobrine ali pa nov kapital, tekom krize celo napredujejo ali pa vsaj ne nazadujejo v večjem obsegu.

Nimamo še nobenih statističnih simptomov za konec krize v bližnji bodočnosti. Vendar pa smemo pričakovati spremembe že koncem l. 1932. ali pa najkasneje v začetku leta 1933., kajti padanje števila zavarovanih delavcev ima tudi svoje meje.

Do istega rezultata pridemo pri proučevanju konjunktornega valovanja, katero je trajalo pri nas pred in po vojni 7 let.

Slika 1)

Rajko Sajovic.

O slogih pohištva

Zgodovina pohištva in splošno notranje opreme je važen del zgodovine ljudske kulture. V večjih in manjših dobah se razvija človeštvo. Vsaka doba ima svoje posebnosti, običaje, svoj način življenja. Enostavne življenjske oblike prehajajo v razkošnost in obratno. Vsaka doba ima svojo posebnost, po kateri ločimo posamezne dobe drugo od druge. In te posebnosti, ki se pojavljajo v oblikovanju, poznamo pod različnimi imeni stilov ali slogov (renesanca, stil Ljudevita XV, romanski stil itd.).

Ob vzhajanju vsake nove življenjske oblike, stila, opazamo, da so vse forme prilagodene enostavnemu načinu življenja, a čim dalje časa se stil razvija, tem bolj prehaja v razkošnost in luksuz, kateri v svojem višku istočasno napoveduje konec svoje dobe, ter naglasujoč potrebo rojstva nove zmernejše življenjske forme.

Danes imamo v pohištvu v glavnem dva sloga. Eden ustvarja samo nove oblike, katere morajo biti čisto enostavne, povsem ravne, brez vsakih okrasov in okraskov. Vse mora biti v skladu s svojo okolico, ter mora odgovarjati načinu sodobnega življenja. Vsak del pohištva mora odgovarjati svojemu namenu estetski in praktično, ničesar ni nepotrebnega, ter zato tudi imenujemo ta stil stil stvarnosti.

Druga ustvarjajoča skupina pa posnema stare zgodovinske sloge v svoji čisti formi, ali pa jih skuša prilagoditi današnjim zahtevam.

Pri mizarskih delih razlikujemo konstruktivno in dekorativno izvedbo predmeta. Pohištvo renesance je n. pr. izdelano po vzorcih grških in rimskih del iz kamena. To je čisto dekorati-

ven slog. Stil Ljudevita XV. je pa nasprotno čisto slikarski, to je nima nič kakih konstruktivnih oblik, dočim sta empire in bidermajer povsem konstruktivna.

Ako hočemo določiti kak slog pohištva, se moramo v prvi vrsti ozirati na razne malenkosti, katere so značilne za dotični slog. Čeprav najdemo v različnih stilih povsem sorodne motive, vendar je ena in ista stvar čisto drugače izvedena. Rezbarija, ki predstavlja v bistvu povsem isto, je na enem predmetu samo naznačena s konturnimi obrisi, dočim je na drugem izdelku upodobljena plastično. Nadalje je za določanje stila zlasti važno strgarsko in rezbarsko delo. Paziti moramo na izvedbo in sestavo različnih okrasnih letev in okraskov, ali so okraski prilepljeni ali pa izrežani iz celote, kaj se uporablja za okraske, les, intarzije, umetne slike, medeno okovje, pozlatitev raznih predmetov itd.

Pri vseh stilih pa se opaža, da imajo v početku svojega razvoja povsem mehke oble oblike, dočim vse bolj proti koncu dobe dobivajo povsem trde in ostre forme, ki so nastale pod vplivom dogodkov, spremembo pojmovanja življenja, v zvezi z ostalim kulturnim življenjem svoje dobe.

Tečaji in predavanja

Inž. Ferdo Lupša iz Male Nedelje (Ljutomer) bo predaval v ponedeljek, dne 7. marca t. l. ob pol 11. dopoldne v posvetovalnici Zbornice za TOI (Beethovnova ulica 10, pritličje desno) »O možnostih trgovskih zvez med našo državo in deželami Zadne Indije« (osobito Siam, Singapore, Java, Sumatra).

Predavatelj, ki je znan vsej naši javnosti, se je dolgo let udejstvoval v teh krajih in bodo njegovo praktično znanje in njegove informacije prav gotovo velike koristi za naše interesente. Po njegovem mnenju pridejo za eksport iz naše države v Siam in druge, Siamu sosedne dežele zlasti v poštev naslednji predmeti: vino, suho sadje, mineralne vode, vse vrste sadnih konzerv, sadni sok, likerji, mesni izdelki (konzerve, prekajeno meso), mlečni izdelki, konzervirano sočivje, keksi, zdravilna zelišča, suhe gobe, razni papirni izdelki, orodje za poljedelstvo, kemični preparati, kreme, izdelki iz cinka, usnjarski izdelki, emajlirana posoda, furnirji, parketi, umetna gnojila, cement, čipke, razni produkti kovinske industrije itd.

Pravni kotichek

Dve sodni razpravi o nelojalni konkurenci.

Pod tem naslovom prinaša zagrebški »Morgenblatt« z dne 19. februarja 1932 naslednje poročilo: »Včeraj dopoldne sta se vršili pred zagrebškim sodiščem dve obravnavi o nelojalni konkurenci. Prvo se je razpravljalo zaradi tožbe generalnega zastopnika za Jugoslavijo nemške trdke »Junghans« g. Antona Lečnika v Celju proti zagrebškemu trgovcu g. Rudolfu Picku. Obtoženec se razprave ni udeležil. Sodišče se je na osnovi predloženega dokazilnega materiala prepričalo o krivdi g. Picka in je

tega obsodilo na 14 dni zapore in 3000 dinarjev denarne kazni. Poleg tega nosi Pick stroške procesa v znesku 1500 Din, medtem ko se je tožencu sporočilo, da mora svojo odškodninsko zahtevo v znesku 50.000 Din uveljaviti s tožbo pred civilnim sodiščem. — Druga razprava se je vršila na tožbo lastnika trdke »Jeka« proti tovarni »Jeka« v Zagrebu. Šlo je za spor med lastnikom in najemnikom tvornice, v kateri je slednji trdil, da mu je bila z razglasitvijo oblastno dovoljene razprodaje storjena velika škoda. Tožba je bila zavržena, stroške nosi toženec.

Občni zbor Obrtnega društva v Celju

se bo vršil v torek 22. marca 1932 ob 19. uri v sejni dvorani Obrtnega doma v Celju s sledečim

DNEVNIM REDOM:

1. Poročilo predsednika.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo tajništva.
4. Poročilo blagajnika.
5. Poročilo pregledovalcev računov.
6. Volitve novega odbora.
7. Slučajnosti.

§ 17. pravil: Občni zbor je sklepčen ob določeni uri, ako je navzoča polovica članov. V primeru nesklepčnosti se vrši občni zbor eno uro pozneje ne glede na število navzočih članov. ODBOR.

Gospodarska kriza v posameznih industrijah

Vkljub vsem akcijam za zboljšanje gospodarskih razmer kriza nemožno napreduje. Število pri OUZD-u v Ljubljani zavarovanih delavcev je padlo izpod stanja leta 1927, kar pomeni, da je industrijska delavnost nazadovala za več kot 5 let (1932—1927=5). Najmanj za toliko je nazadovalo tudi poljedelstvo. Vsi stanovi tožijo nad gospodarskimi težavami. Stalno se stavlja vprašanje, katere industrije so najbolj prizadete in tako najbolj rabijo pomoči. Na taka vprašanja daje statistika OUZD-a najboljši odgovor — žalibog letno smo enkrat, t. j. ob priliki članskega štetja 30. junija. Ako bi imel OUZD moderne statistične stroje n. pr. sistema »Powers«, kateri nadomeščajo vsak posamezen nad 100 uradnikov, potem bi lahko OUZD dnevno poročal javnosti o stanju in kretanju vseh posameznih industrijskih panog. V zimskem času, ko počivajo sezonski obra-

ti in je tako brezposelnost na vrhuncu, se občuti teža gospodarske krize najhujše. Na željo nekaterih delavskih in delodajalskih zastopnikov ter drugih interesentov je OUZD tudi letos izjemoma sestavil statistiko zaposlenosti v posameznih industrijah v zimskem času (po stanju 15. februarja), toda samo za večje obrate. Upoštevati so se samo obrati, kateri so imeli 30. VI. 1929 najmanj 50 zavarovanih delavcev. Absolutno precizna taka statistika seveda ni, ker se naša samo na en dan in še to samo na slabo tretjino vseh zavarovanih delavcev. Vendar daje tudi taka statistika v celoti več ali manj zanesljivo sliko o sedanjem stanju posameznih industrij in njihovem razvoju v zadnjih dveh letih. Zanesljivost podatkov sledeče tabele moramo presojati po številu zastopanih obratov in delavcev.

Industrija	Število delavcev dne 15. februarja 1932	Število obratov od 15. II. 1931 absolutno	Padec delavcev v %	Padec obratov v %
Gradba prevoznih sredstev	1	16	— 36	— 69%
Industrija kamenja in zemlje	32	1381	— 1092	— 44%
Oblačilna industrija	7	357	— 268	— 43%
Kemična industrija	11	930	— 577	— 38%
Predelava usnja	6	612	— 302	— 33%
Tesarstvo in rezbarstvo	8	588	— 259	— 31%
Gradnja nad zemljo	44	696	— 319	— 31%
Gozdno žagarska ind.	39	1796	— 242	— 23%
Izdelovanje usnja	8	985	— 286	— 23%
Kovinska industrija	18	3097	— 699	— 18%
Industrija jedil in pijač	5	428	— 85	— 17%
Gradnja železnic, potov itd.	7	71	— 15	— 17%
Industrija tobaka	1	857	— 127	— 13%
Papirna industrija	11	1658	— 206	— 12%
Gostilne, kavarne, prenočišča	3	132	— 10	— 7%
Tekstilna industrija	28	7298	— 292	— 4%
Grafična industrija	7	586	— 26	— 4%
Higijena	5	332	— 5	— 1%
Poljedelstvo	1	12	0	0%
Gledališče, razno	2	132	+ 2	+ 2%
Vodne centrale	2	257	+ 7	+ 3%
Državni obrati	2	117	+ 5	+ 4%
Denarni zavodi	1	265	+ 24	+ 10%
Občinski obrati	1	161	+ 34	+ 27%
Javni promet	1	170	+ 78	+ 85%
Trgovina	1	34	+ 16	+ 89%
Skupaj	252	22.968	— 4980	— 18%

Padec celokupnega članstva OUZD-a znaša v zadnjem letu — 14%, dočim znaša padec delavcev v velikih obratih — 18% kakor kaže gornja tabela. Lansko leto je bila razlika teh odstotkov še mnogo večja: — 4% napram — 14%. Iz tega sledi, da je redukcija delavcev v velikih obratih (industrijah!) večja nego v malih obratih (obrati!). To dejstvo nam je pojasnjeno, ako pomislimo, da si obrtniki lahko

pomaga več ali manj z vajenci. Nadalje je mali obrtnik eksistenčno vezan na svojo delavnico, kar ne moremo trditi vsaj načelno ne o industriju (tovarnarju). Naglasiti pa moramo, da so tudi obrtniki letos zelo prizadeti po gospodarski krizi, ker se je odstotek reduciranih obrtnih delavcev letos zelo približal odstotku reduciranih industrijskih delavcev.

Varstvo pred strupenimi plini

(Nadaljevanje)

4.

Kdor ima masko in ostane na mestu, naj si jo v preteči nevarnosti takoj nadene v pripravnem položaju na vrat, da jo v potrebi lahko takoj namesti na obraz. Kdor ima zasilno masko, naj jo tudi ima v pripravnem položaju v preteči nevarnosti, ako ne more oditi.

5.

Najnevarnejši vojni strupi so v obliki tekočine (iperit in lewisit), ki se bodo iz aeroplanov vsipale ko dež na ogrožena mesta. Proti njim se brani mo z masko in z gumirano obleko povrh svoje vsakdanje. Zavedajmo se, da kapljice iperita ostanejo na tleh časih do 30 dni nevarne za zastrupitev, ako se oškropljeni predmeti prej ne razkužijo. Zavedajmo se, da te kapljice na naši navadni obleki lahko to pregrizejo, ako nišmo imeli gumiranega površnika vrh svoje obleke; kapljice pridejo do kože našega telesa in povzročajo hude opekline. Takemu zastrupljenou z iperitom je treba obleko takoj odstraniti, jo razkužiti v klorovem apnu v za to določenih ambulantah, ostriči in obriti mu vse lase, okopati ga v topli vodi in dobro odrgniti z milom, izprati mu oči, nos in usta z raztopljeno sodo bikarbono, dati mu sode bikarbonate zavžiti, vsega še okopati za par minut v mešanici klorovega apna in vode, nato zopet okopati v topli vodi in spraviti ga v posteljo in dobro odeti. Kogar so zadele kapljice tega iperita bodisi na kožo ali obleko, ne oboli takoj, ampak šele po 6 ali 12 urah, zato

je treba takega zastrupljenca kljub temu, da nima nobenih znakov, spraviti takoj v posteljo in ga prenašati le leže. Lewist pa baje deluje takoj.

6.

Ne hodi po ulicah in krajih, ki so znamenovani kot zastrupljeni, dokler se ne razkužijo. Če bi hodil po takih zastrupljenih krajih, je nevarnost, da se zastrupiš in še druge okužiš. Zastrupiš se že lahko, ako samo stopiš na tak prostor, ali plezaš na tako vzvišeno mesto.

7.

Kdor je v nevarnosti, da ga zadenejo vojni strupi te vrste, naj si ogne pravočasno za obrambo proti njim posebno gumirano obleko, tudi masko mora pri tem uporabljati. Ta gumirana obleka je v obliki syršnika s kapuco. Ravo tako mora imeti tudi roka, vce iz gumijs in škornje iz gumijs. Koža telesa ne sme nikjer biti nepokrita s to gumirano obleko, ker bi se sicer kapljice iperita prejedle skozi navadno obleko do kože in tam povzročile hude opekline. Te obleke se ne smeš na zunanjih delih dotikati z roko. Tudi ne praskaj po koži med tem časom s prsti. Ko si izven nevarnosti, tedaj namoči vso zgornjo obleko, še predno stopiš v svoje stanovanje, v mešanico klorovega apna in vode in nato stori vse tako, kakor bi bil zastrupljen z iperitom (toplo kopel, soda bikarbona, klorovo apno, postelja).

8.

S tako predpisano gumirano obleko in masko oborožen lahko rešuješ tudi druge zastrupljence z iperitom in lahko polivaš zastrupljene kraje in predmete z mešanico klorovega apna, da zanesljivo razkužiš okolico.

9.

Če se nahajaš na takem kraju, ki je zastrupljen z iperitom ali lewisitom, ne smeš iti na potrebo niti na veliko niti na malo, dokler nisi razkužen, sicer ti pride strup na kožo.

10.

Ne briši si ne oči ne nosu z rokami ali robcem, tudi če si samo v bližini tako zastrupljenega kraja. Zavedaj se, da ti samo izhlapevanje teh strupenih kapljic lahko zastrupi kožo in pljuča.

11.

Slično kakor ljudi, je treba pred vojnimi strupi zavarovati tudi živino.

12.

Ne pobiraj in ne zbiraj granat, vžigalcev, steklenih kroglic ali drugih sličnih izstrelkov, ki po napadu s plini ostanejo na tleh. Vsi taki predmeti so lahko zastrupljeni, in spravi bi v nevarnost tebe in vso tvojo okolico, če bi jih prinašal na dom. Strupeni hlapi iz teh predmetov bi okuževali dolgo časa vso hišo.

13.

Ne uporabljaj vode niti za umivanje niti za pranje in kuhanje po plinskem napadu, dokler ne vžš, da voda ni zastrupljena. Vsak plinski napad lahko namreč zastrupi vso vodo, s katero pride vojni strup v dotiko. Zato je ne uporabljaj, dokler ni razkužena. Prav tako lahko zastrupi vojni strup vsa živila, če niš bila spravljen v shrambe, ki so varne pred vojnimi strupi. Vedi, da so postala taka živila ne samo neužitna, ampak tudi strupena.

**Kdor oglašuje,
ta napreduje!**

Dobave in licitacije

Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu ofertna licitacija glede dobave grafičkonov in voznih redov.

Komanda pomorskega vazduhoplovstva v Divuljah sprejema do 12. marca t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov kombinezov za avijatičarje.

Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertna licitacija glede dobave materiala za gornji ustroj (drsalniki, pričvrstila, plošče, ojstrine, drogi, korenice, tirni prerezi, kretnice).

Dne 21. marca t. l. se bo vršila pri Upravi policije v Sarajevu ofertna licitacija glede dobave uniform za policijske organe.

Dne 11. marca t. l. se bo vršila pri odseku za nabave ministrstva saobračaja, pošte, telegrafa in telefona v Beogradu ofertna licitacija glede dobave 1935 m telefonskega kabla.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 10. marca t. l. ponudbe glede dobave 200 kg žice in 100 kg vijakov z maticami.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 14. marca t. l. ponudbe glede dobave 25 plošč železne pločevine, 600 kg železa, klobučevine, ključavnice itd.

Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 17. marca t. l. ponudbe glede dobave 6000 kg tračnikov.

Direkcija pomorskega saobračaja v Splitu razpisuje za 21. marca t. l. ofertalno licitacijo glede dobave kovinskega materiala.

Prodaja lesa se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 18. marca t. l. pri kr. direkciji šum v Vinkovcih.

Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 4. marca t. l. ponudbe za dobavo pakfong-pločevine in fibra. — Dne 10. marca se bo sklenila pri ministrstvu za promet v Beogradu direktna pogodba za dobavo telefonskih žic. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. marca t. l. ponudbe za natisk voznoprednih knjižic. Gradbeno odeljenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. marca t. l. ponudbe za dobavo tolčenega gramoza. Direkcija državnega rudnika Sonjski rudnik sprejema do 14. marca t. l. ponudbe za dobavo ključev, delov ključavnice in gumijevih mašil, karbida ter železa in nosilcev. Dne 14. marca t. l. se bo vršila pri ministrstvu za promet v Beogradu ofertalna licitacija za dobavo avtomatičnih telefonov. Pri Komandi 39. pešpolka v Celju se bo sklenila dne 16. marca t. l. direktna pogodba za dobavo fižola, makaron, riža, ješprenjčka, čebule in kisa. Direkcija državnega rudnika v Banjaluki sprejema do 17. marca t. l. ponudbe za dobavo cilindričnih mehov, direkcija državnega rudnika v Kreki pa za dobavo masti za jamske vozičke. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. marca t. l. ponudbe za natisk voznoprednih knjižic in knjig »Prometne določbe«. — Pri intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 18. marca t. l. direktna pogodba za dobavo živil (riža, fižola, kave, zdroba, čaja, sladkorja, čebule, krompirja, kisa itd.). Pri enonomskem odeljenju komande mornarice v Zemunu se bo vršila dne 21. marca t. l. ofertalna licitacija glede dobave mesnih konzerv. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 21. marca t. l. ponudbe za dobavo spiralnih svedrov in nožev za vrtnalno stroje. Pri intendanturi osiješke divizije v Osijeku se bo vršila dne 30. marca t. l. ofertalna licitacija glede dobave petroleja. Pri direkciji državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 7. aprila t. l. ofertna licitacija glede dobave železnih cevi. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.

Prijeten radio sprejem nudi jo naši radio aparati!

Najmodernejshe tipe

Radio aparati brez an-

tene na električni tok.

Zahtevajte ponudbe in

brezobvezno predavanje!

Jugosport r. z. z o. z.

Ljubljana, Dalmatinova
ulica št. 13.

Tvorilca
ZA DUSIK D. D.

in
AGA-RUSE

ndružene jugos ov.
tvornice acetalena in
oksigena d. d.

zadovoljujete s svojimi prvovrstnimi
protizvodci:

**KARBIDOM-DISSOUS
PLINOM in KISIKOM**

širimo vse Jugoslavije na sotine

avtogenskih varilcev

in nudita tisočermi mirno, lepo
in sončnoboje

**acetilensko
luč**

Izkoriscajte tudi Vi te njihove
proizvode v svojo korist!

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

Telefon št. 2508

Račun pri poštni branilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje